

ОПТИМІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

OPTIMIZING THE INDEPENDENT WORK OF STUDENTS OF ARTISTIC AND PEDAGOGICAL SPECIALTIES BY MEANS OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

У статті розглянуто ресурсні можливості освітніх технологій у підвищенні продуктивності самостійної роботи в контексті професійно-творчого становлення студентів мистецько-педагогічних спеціальностей. Виокремлено умови можливої оптимізації – використання різноманітних інформаційних джерел та таких освітніх технологій, що спонукають до самостійності в оволодінні професійними компетенціями, розвиток когнітивних здібностей, готовність до виконання творчих проєктів, розвиток креативного ставлення до виконання завдань навчання. Схарактеризовані етапи використання освітніх технологій у процесі самостійної роботи й відповідність їх структурних компонентів змісту і етапам самостійної роботи; розкриті основні напрямки самостійної роботи: відбір навчального матеріалу і розроблення завдань для самостійного виконання; диференціація завдань із врахуванням посильності й поступового ускладнення їх відносно досвіду студентів художньо-педагогічних спеціальностей. Враховані можливості здобувачів вищої освіти в самостійному вирішенні навчальних проблем: визначення об'єму, змісту, кроків, форм виконання самостійних робіт; професійна спрямованість завдань та їх практична значущість; наявність необхідних джерел інформації, інформаційно-технічних ресурсів, що впливають на якість самостійної роботи. Обґрунтовані аспекти впливу освітніх технологій як важливого дидактичного засобу, що є перспективним резервом підвищення якості самостійної роботи і стандартів підготовки фахівців в галузі викладання образотворчого мистецтва до самостійної творчої професійної педагогічної діяльності; обґрунтовані умови продуктивності освітніх технологій для розвитку професійних здібностей студентів, підвищення їх самостійності в навчально-пізнавальному процесі, їх креативного мислення, активної професійної позиції та творчого стилю діяльності.

Ключові слова: самостійна робота, основні напрями самостійної роботи, технологізація, освітні технології, мистецько-педагогічні технології, педагогічні умови.

The article considers the resource capabilities of educational technologies in increasing the productivity of independent work in the context of professional and creative formation of students of artistic and pedagogical specialties. The conditions for possible optimization are highlighted - the use of various information sources and educational technologies that encourage independence in mastering professional competencies, development of cognitive abilities, readiness to implement creative projects, development of a creative attitude to learning tasks. The stages of the use of educational technologies in the process of independent work and the correspondence of their structural components to the content and stages of independent work are characterized; the main directions of independent work are revealed: selection of educational material and development of tasks for independent work; differentiation of tasks taking into account the feasibility and gradual complication of their experience in relation to the experience of students of artistic and pedagogical specialties. The possibilities of higher education students in solving educational problems on their own are taken into account: determination of the volume, content, steps, forms of independent work; professional orientation of tasks and their practical significance; availability of necessary sources of information, information and technical resources that affect the quality of independent work.

The aspects of the influence of educational technologies as an important didactic tool that is a promising reserve for improving the quality of independent work and standards of training specialists in the field of teaching fine arts for independent creative professional pedagogical activity are substantiated; the conditions for the productivity of educational technologies for the development of students' professional abilities, increasing their independence in the educational and cognitive process, their creative thinking, active professional position and creative style of activity are substantiated.

Key words: independent work, main directions of independent work, technologization, educational technologies, artistic and pedagogical technologies, pedagogical conditions.

УДК 378.147:[37.011.3-051:74/76]
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/69.1.3>

Ейвас Л.Ф.,
канд. пед. наук, доцент,
декан факультету мистецтв
Криворізького державного педагогічного
університету

Пильнік Р.О.,
канд. пед. наук, доцент,
завідувач кафедри образотворчого
мистецтва факультету мистецтв
Криворізького державного педагогічного
університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Нова парадигма освіти передбачає поступові зміни у поглядах на отримання знань, умінь, навичок, які необхідні до професійної діяльності, до освітньої концепції, що передбачає формування особистості, професійного образу майбутнього фахівця з викладання образотворчого та декоративного мистецтва, здатного до самостійної творчої праці. При цьому в системі підготовки студентів до професійної діяльності зростає роль самостійної роботи з використанням різних технологій, що

впливають на формування інформаційно-когнітивної компетентності, навичок самостійно вирішувати професійно-педагогічні проблеми та здатності до креативної діяльності.

Самостійна робота в системі університетської освіти є важливим фактором стимулювання в особистості пізнавальної активності й самостійності, творчості, здатності генерувати нові ідеї, нестандартно діяти. Дж. Гіббс, розглядаючи самостійну роботу як одну із форм активного навчання, передбачав, що в неї акценти переміщуються на

активність студента, самостійний аналіз й оцінку інформації, але й не тільки на запам'ятання прочитаного навчального матеріалу, прийняття рішень і формування компетенцій конкретної предметної сфері. Сферу прийняття рішень він описує, як «що вивчати, як і коли це вивчати, з якими результатами, на основі чого оцінювати результати» [8, с. 14].

Аналіз досліджень і публікацій. Самостійна робота була і є предметом дослідження багатьох вчених. Аналіз наукової літератури свідчить, що теоретичні положення самостійної роботи як фактору формування особистості обґрунтовані у працях Г. Костюка, В. Лозової, А. Олексюка, В. Паламарчук, О. Савченко та ін., а засади системного підходу до її організації розкрити В. Бондар, О. Дубасенюк, О. Карповою; формуванню вмінь та навичок самостійної роботи студентів присвячені наукові розвідки В. Буряка, О. Малихіна, П. Підкасистого. Як вид творчої діяльності та фактор модернізації освітнього процесу розглядають самостійну роботу В. Туряниця, Д. Масалов. Можливості освітніх технологій розкрити в працях О. Пехоти, А. Кіктенко, О. Любарської, а формувальний вплив мистецько-педагогічних технологій обґрунтований О. Отич, Г. Сотською. Дієвість інформаційно-комунікаційних засобів у її оптимізації досліджували Н. Волкова, Г. Труханенко, В. Тинний та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасна педагогіка потребує щільної уваги до проблеми оптимізації самостійної роботи у професійному шляху майбутніх педагогів, зокрема галузі мистецько-педагогічної освіти, підготовки їх до самостійної творчо-педагогічної діяльності в нових реаліях технологізації та інформатизації вищої освіти; знятті протиріч між забезпеченням продуктивності професійної діяльності майбутніх педагогів, що базується на розумінні та застосуванні освітніх, педагогічних технологій та соціальною потребою у нових, сучасних педагогічних кадрах.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розкриття можливостей освітніх, педагогічних технологій в оптимізації самостійної роботи майбутніх педагогів, студентів мистецько-педагогічних спеціальностей та обґрунтування концепцій застосування технологій (вихідних положень, можливостей та ресурсів) на шляху професійного педагогічного зростання здобувачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальною метою університетської педагогічної освіти є підготовка фахівців, в тому числі й здобувачів освіти за мистецько-педагогічними спеціальностями до самостійної діяльності, формування їх індивідуальності, пізнавальної самостійності, здатності до креативного мислення, об'єктивних суджень та оцінок; можливості швидко приймати

раціональні рішення в складних ситуаціях, прогнозувати результати власних дій. Однією з важливих професійних характеристик педагогічного професіоналізму є самостійність (самодетермінація, самоефективність, самоактуалізація). Її неможна передати від викладача до студентів, вона формується лише в активній пізнавальній діяльності, побудованій на рефлексії, у процесі самостійної роботи.

Самостійна робота – це рефлексія сформованих компетенцій на основі стратегії когнітивного і метакогнітивного пізнання. Самостійна робота є важливим стимулом становлення самостійності особистості шляхом використання різноманітних освітніх технологій. У педагогічній практиці самостійну роботу розглядають як навчально-пізнавальну діяльність студентів без непередставленої взаємодії з викладачем, але й при плануванні її обсягу, змісту завдань і раціональним керуванням з його боку. Важливо також розрізнити поняття самостійної роботи та самостійної творчої діяльності, зокрема Д. Масалов зазначає їх нетотожність, вважаючи самостійну «основною формою організації» творчої роботи [2, с. 188].

Самостійна робота передбачає сприйняття студентом навчальної інформації з різних джерел, її відбір, структурування, співвідношення з метою й змістом навчальних завдань в процесі формування когнітивних стереотипів під впливом процесу навчання та життєвих обставин. Набуття нового знання супроводжується раціональними прийомами розумової діяльності і логічними операціями, які є способами перетворення інформації в професійні знання й цінності, особистісні смисли. Тому самостійна робота сприяє формуванню у майбутніх педагогів когнітивних схем, що забезпечують її продуктивність в формуванні професійної компетентності, набутті досвіду самостійної професійної діяльності.

При підготовці студентів до самостійної роботи необхідно створювати умови для надання особистісної орієнтації, практико-орієнтованої спрямованості змісту, використання освітніх технологій, які б стимулювали потребу майбутніх педагогів до самореалізації й приводили до створення освітнього продукту, адекватного державному стандарту й вимогам педагогічної праці. У самостійній роботі студент має виступати суб'єктом власної освіти, мати можливість самостійно будувати індивідуальну освітню траєкторію, ставити освітні цілі, вибирати зміст й форми професійного становлення, проєктувати власний професійний образ й шляхи його формування.

Самостійну роботу важливо сприймати як фактор розвитку когнітивної пам'яті – закріпленню знань, їх збереження, перетворення в досвід, як керівництво в діях і способах досягнення запланованих результатів. При цьому важливо вчитися

інтуїтивно реагувати на змінні педагогічні ситуації, розвивати власні когнітивні здібності й художньо-емоційний багаж, що забезпечує продуктивність самостійної роботи в професійному становленні майбутніх педагогів. Самостійна робота має великі ресурси для формування у майбутніх педагогів-художників уміння виявляти основні ознаки явищ, фактів, предметів, створювати не лише мисленнєвий, але й художньо-естетичний їх образ, що закріплює в пам'яті потребу в гармонізації інтелекту і емоцій як основи довгострокової пам'яті, перетворення знань в цінності і особистісні смисли, інструмент практичних дій.

Так, говорячи про підвищення здатності до саморозвитку в професійній площині майбутніх учителів образотворчого мистецтва, Г. Сотська виокремлює діяльнісний підхід, на основі якого на її думку варто будувати систему отримання знань та навичок в тому числі й самостійної роботи студентів (робота з джерелами інформації, потреба у самоосвіті та самовдосконаленні). При цьому викладачеві призначається роль не ментора, а «координатора та «каталізатора» особистісно-спрямованого залучення здобувача мистецько-педагогічної освіти до творчої самостійної діяльності [5, с. 20].

Зміст самостійної роботи в професійній підготовці майбутніх педагогів передбачає взаємодію знання фундаментального, прикладного і технологічного плану і реалізується на принципах пізнання, єдності інформаційної та процесуальної сторін самоосвітньої діяльності, поєднуючи технічні, соціальні, розумові ресурси та можливості з метою продуктивного розв'язання проблем, які вузько дисциплінарними можливостями не можуть бути вирішені, створюють нові знання, засоби, способи дій і освітні продукти. У зміст самостійної роботи наряду з програмним матеріалом має бути внесені прийоми використання його для реалізації особистісної й професійної позиції майбутніх педагогів, що обумовлює використання освітніх технологій самоосвітньої діяльності у сфері конкретних навчальних дисциплін освітньої програми.

Продуктивність самостійної роботи обумовлюється пошуком нових ресурсів її організації в системі університетської освіти. Актуальність використання сучасних педагогічних технологій в освітньому процесі обґрунтовує у своєму дослідженні Л. Масол, аналізуючи їх в розмаїтті класифікацій (за типом організації пізнавальної діяльності, особистісно-зорієнтовані, створення ситуації успіху, проєктні, інформаційні тощо). Приділяючи увагу художньо-педагогічним технологіям, авторка виокремлює їх за основною ознакою – спрямування їх на ефективне навчання мистецтву, з превалюванням естетичного виховного компоненту [3].

Увага дослідників (А. Кіктенко, О. Любарська, О. Пехота) також акцентується на технологізації самостійної роботи із врахуванням сучасних вимог інформаційної і цифрової освіти [4]. Технологізація самостійної роботи забезпечує студентам доступ до різних джерел інформації: а) застосування технологій, які побудовані на основі методологічних підходів (особистісно-орієнтованого, змістовно-процесуального, технологічного, компетентнісного, креативно-діяльнісного) до її організації, що стимулюють самостійність, активність, нестандартність дій; б) дії з різними джерелами інформації, що розвиває потребу у пошуках нової інформації, творчих здогадів і нових підходів до розв'язання завдань самостійної роботи; в) когнітивні дії студентів, що поширюють горизонти їхніх власних можливостей у забезпеченні якісних навчальних досягнень.

Професійно-практичний характер технологізації самостійної роботи майбутніх педагогів в умовах університетської освіти стає ефективним інструментом професійного розвитку особистості, набуття досвіду самоосвіти, досягнення прогнозованої мети, що забезпечує якість вищої освіти. Г. Труханенко відмічає, що «посилення технологічного процесу та його інформатизація вмотивовують доцільність використання педагогічних технологій для підвищення рівня педагогічного професіоналізму й інформаційної компетентності вчителя» [7, с. 7]. В свою чергу В. Тинний стверджує, що продуктивність самоосвітньої діяльності обумовлюється тим, що «означені технології мають чітку орієнтацію на кінцевий результат; вони містять у собі способи та засоби досягнення кінцевого результату; опис технології визначає умови, які забезпечують її ефективність; технологія за своїм змістом, засобами і способами визначає конкретні шляхи досягнення поставлених цілей» [6, с. 9–10].

Беручи до уваги такі сучасні педагогічні технології, як навчання із застосуванням аудіовізуальних засобів, комп'ютерне навчання, Г. Сотська вважає, що отримана здобувачами в процесі навчання інформаційно-пізнавальна та медіакомпетентність дозволить вчителю образотворчого мистецтва оперувати інформацією в галузі візуального мистецтва та художньої культури, бути носієм медіакультурних смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіапростором, створювати нові елементи медіакультури сучасного суспільства [5, с. 19]. На відміну від поглядів В. Тинного, вона акцентує увагу на збагаченні інформаційної діяльності, комп'ютерної грамотності педагогів.

Поняття «освітні технології» – це багатокомпонентна, особистісно-орієнтована й практико-професійно спрямована активна пізнавальна діяльність, яка забезпечує трансформацію самостійної роботи в фактор розвитку професійних здібностей й практичних дій майбутніх педагогів за допомогою

вербальних і невербальних засобів. Освітні технології мають відповідати визначеним вимогам: мати науково обґрунтоване проєктування; механізм розвитку й функціонування явищ, які вивчаються; специфіку вимог до учасників самостійної роботи; управління їх самоосвітньої діяльністю, забезпечення зворотного зв'язку, контролю й самоконтролю досягнутих результатів.

Використання освітніх технологій в процесі самостійної роботи спрямоване на реалізацію її основних напрямків: 1) відбір навчального матеріалу і розроблення завдань для самостійного виконання; 2) диференціація завдань з обліком посильності й поступового ускладнення їх відносно досвіду студентів й можливостей самостійного вирішення навчальних проблем; 3) визначення об'єму, змісту, кроків, форм виконання самостійних робіт; 4) професійна спрямованість завдань та їх практична значущість; 5) наявність необхідних джерел інформації, інформаційно-технічних ресурсів, що впливають на якість самостійної роботи.

Реалізація цих напрямків потребує використання різноманітних технологій, серед яких важливу роль у підвищенні якості самостійної роботи мають технології: самостійного пошуку інформації й розв'язання навчальних завдань, проєктна, інформаційно-комунікаційна, інформаційно-когнітивна, тренінгова, рольової перспективи та ін. Виявлено, що самостійна робота, особистісно-орієнтована та професійно спрямована, заснована на технологічному підході, коли переважає структурування предметних знань у вигляді подієво-рольових ситуацій, творчих проєктів, завдань з використанням інформаційно-комунікаційних і інформаційно-когнітивних технологій при наявності інформаційно-комп'ютерної бази, програмного і методичного забезпечення, є ефективним фактором формування професійного багажу і особистісного образу майбутнього педагога-художника.

При використанні освітніх технологій у ході самостійної роботи важливо дотримуватися вимог, які впливають на якість навчальних досягнень студентів, майбутніх вчителів курсу мистецтва. Серед цих вимог виділяють: а) відповідність навчальних завдань (як теоретико-методичних, так і практично-творчих) пізнавальним інтересам й потребам студентів, формування на цьому позитивного ставлення до самоосвітньої діяльності; б) облік потреб студентів у професійному розвитку при постановці цілі, задач, вибору технологій їх вирішення; в) вивчення і облік рівня готовності студентів до використання різних видів технологій у процесі самостійної роботи; г) створення умов для підвищення продуктивності технологізації самостійної роботи, зокрема щодо отримання та інтерпретації візуального контенту; д) оптимізації

зусиль викладачів і студентів у підвищенні якості результатів самостійної роботи.

На думку Р. Хардена і Дж. Кросбі, ці вимоги до організації самостійної роботи активізують пізнавальну позицію студентів, при цьому їх увага акцентується на власних діях для опанування знань, а не концентруються суто на викладацьких діях для передачі необхідного об'єму інформації [9, с. 335]. Продуктивність самостійної роботи можлива лише засобами різнобічних видів технологій в разі застосування їх у системі й логічної послідовності, спрямованості на професійний розвиток особистості студентів й забезпечення досвіду інформаційно-когнітивної діяльності, комп'ютерної і технологічної грамотності. Сучасний прогрес цифрових технологій в образотворчості та доступність методичної інформації на різних інтернет-платформах також дозволяє ефективно вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію з використанням засобів неформальної та інформальної освіти.

Самостійна робота має етапний характер і реалізується за допомогою освітніх технологій, які в своїй основі мають комплексну інформаційно-діяльнісну модель її організації. Діяльнісна логіка освітніх технологій має відповідати змісту, характеру навчальної інформації, збору, обробці, структуруванню й використанню її для рішення завдань, способам діяльності, які обумовлені закономірностями професійного становлення майбутніх педагогів мистецько-педагогічного спрямування. Основними етапами самостійної роботи є: а) підготовка студентів у режимі розвитку їх здатності до самостійної пізнавально-творчої діяльності в умовах інформатизації освіти; б) цілепокладання, тобто орієнтація змісту самостійної роботи на студентоцентризм, особистість як на активний суб'єкт самоосвітньої пізнавальної діяльності; в) розуміння і засвоєння теоретичних основ навчальної інформації, що вивчається з різних програмних дисциплін, інформатизації та технологізації самоосвітнього процесу; г) опанування методикою освітніх технологій; д) своєчасна діагностика рівня готовності майбутніх учителів до використання освітніх технологій в умовах самостійної роботи з метою підвищення її продуктивності.

Структура освітніх технологій відповідає структурним компонентам самостійної роботи та об'єднує в собі:

– *мотиваційно-цільовий блок*, який спрямовано на розвиток позитивної мотивації й установки на творчу самостійну пізнавальну діяльність на основі: а) розкриття професійно-практичної спрямованості учбової інформації; б) розуміння розриву між раніше набутими знаннями, вміннями, навичками, способами роботи і завданнями для самостійного виконання;

– *орієнтаційно-інформаційний блок*, який передбачає самостійний пошук необхідної інформації з різних джерел і способи її використання для вирішення завдань самостійної роботи;

– *виконавчий блок*, що стимулює вибір раціональних дій для досягнення запланованих результатів;

– *блок самоконтролю*, який передбачає самоперевірку й самооцінку успішності й повноти виконання самостійної роботи: а) об'єму програмного матеріалу теми, розділу навчальної дисципліни; б) закріплення вмінь і способів дій з перетворення інформації в знання-цінності, особистісні смисли, розвиток здатності використання їх в нових нестандартних умовах і вирішення нових задач;

– *рефлексивно-оцінний блок*, спрямований на розвиток у майбутніх педагогів здібності розуміння рівня власного знання і незнання, можливості подолати труднощі й стимулювати потреби в опануванні нових знань.

Відповідність структурних елементів освітніх технологій етапам самостійної роботи забезпечує продуктивність виконання студентами різноманітних функцій: пізнавальної, діяльнісно-практичної, комунікативної, технологічної, функції самовдосконалення, що спрямовані на технологізацію освітньої діяльності, надання допомоги і педагогічної підтримки в осмисленні власних можливостей і здатності до використання різних технологій, перспектив професійного становлення в художньо-педагогічній сфері діяльності.

Продуктивність самостійної роботи засобами освітніх технологій забезпечують умови: створення інформаційного освітнього простору для технологізації самостійної пізнавально-творчої діяльності, гармонізації інформаційної та процесуальної сторін навчальних завдань, надання творчого характеру процесу виконання завдань для самостійної роботи, використання технологічного й методичного забезпечення як сукупності зовнішніх і внутрішніх ресурсів опанування методиками використання інформації, обробки, структурування і перетворення її в професійні знання, цінності, інформаційно-комп'ютерних засобів з метою інформатизації й технологізації освіти.

Посилаючись на обґрунтування інноваційних педагогічних технологій, здатних активно впливати на підготовку вчителя [1], варто виокремити ті, що на наш погляд володіють особливим потенціалом оптимізації самостійної роботи здобувачів мистецько-педагогічних спеціальностей: *модульне навчання*, що сприяє самостійності й усвідомленості у досягненні певного рівня знань в роботі з модулем-блоком інформації; *проектні технології* для розвитку сміливості та самостійності у прийнятті творчих рішень в процесі виконання творчих проєктів (творів живопису, графіки, декоративного мистецтва) майбутніми художниками-педагогами;

інтерактивні технології, для оптимальної організації обміну інформацією, встановлення емоційного контакту, обміну ідеями та зворотного зв'язку, діалогу між учасниками освітнього процесу; *технології контекстного навчання* – для уникнення авторитарності традиційного навчання й стимулювання творчої позиції здобувача в опануванні знань на шляху до професіоналізму; *розвиток критичного мислення* – з метою забезпечення ціннісного потенціалу, розвитку творчих здібностей, прийняття відповідальності за власне творче рішення; *мультимедійні технології*, що в умовах дистанційного навчання, самостійної роботи допомагають інтерактивно знаходити, сприймати, аналізувати візуальну інформацію через цифровий аналоговий контент.

Як це не парадоксально, активізації використання таких інноваційних технологій, як комп'ютерні технології транслявання, отримання та обміну інформацією в самостійній роботі здобувачів освіти сприяв процес активного поширення дистанційного навчання в умовах епідемії Covid-19 та воєнного стану в Україні. Наразі такі цифрові технології стрімко розвиваються в освітньому середовищі закладів вищої освіти та у навчальному процесі закладів середньої освіти.

Вирішення завдань самостійної роботи за допомогою освітніх технологій спрямоване не лише на опанування обсягу інформації, практичних знань, умінь та навичок орієнтування у глобальній мережі, інтернет-бібліотеках, репозитаріях, навчальних платформах, але й на розвиток таких особистісних якостей майбутніх педагогів-художників, як діалогічність, варіативність, відкритість, креативність, рефлексивність. Ці технології містять великі можливості в закріпленні умінь роботи з інформацією її аналізом, узагальненням, структуруванням; навичками знайти, транслювати, обробити інформацію; способами перетворення інформації на професійні знання і цінності; є інструментом практичних дій. Освітні технології передбачають методи й засоби, що забезпечують динамічний, суперечливий процес, який потребує не формальних, догматичних дій, а й активних способів організації самостійної діяльності, здатних стимулювати пізнавальну активність, самостійність, рефлексивність особистості. Особливо їх значення проявляється у накопиченні професійно-педагогічного досвіду, створенні необхідних умов для формування творчого стилю діяльності та активної професійної позиції майбутніх педагогів-художників.

Отже, в системі підготовки студентів мистецько-педагогічних спеціальностей виокремлюються напрямки діяльності, що дозволять оптимізувати самостійну роботу. З-поміж таких:

– інтеграція різних форм академічної мобільності та неформальної освіти, зокрема у галузях педагогіки та мистецтва в освітній процес;

– розширення і доступність цифрових інформаційних джерел (бібліотечні ресурси, інтернет-публікації, оцифровані музейні фонди, науково-популярні та художньо-методичні матеріали на відеохостингах тощо);

– використання сучасних цифрових технологій у розв'язанні навчально-творчих завдань, що сприяє мотивації самостійної роботи;

– збільшення вибіркості освітніх компонентів;

– виокремлення та методичне забезпечення самостійної роботи студентів у системах управління електронними навчальними курсами.

Висновки. Самостійна робота в системі університетської освіти розглядається як організація самоосвітнього процесу на діяльній основі з використанням технологічного ресурсу, що забезпечує необхідні умови для активної пізнавально-творчої діяльності студентів як важливого фактору їх професійного становлення в освітньому процесі. Технологізація самостійної роботи майбутніх педагогів-художників передбачає тісний взаємозв'язок основних напрямків самостійної роботи (єдність її інформаційної й процесуальної сторін, стимулювання самоосвітньої діяльності студентів, посилення методичної допомоги до активізації самостійної діяльності засобами освітніх технологій), які спрямовані на досягнення запланованого результату. Цей процес сприяє перетворенню інформації у професійні знання, формування цінностей та особистісних смислів.

Самостійна робота спрямована на особистість майбутнього педагога як вищу цінність, вдосконалення його креативного потенціалу, суб'єктності й індивідуальності, когнітивних здібностей; оптимізацію когнітивних дій; розвиток активності, ініціативності, рефлексивності, без сформованості яких неможливо досягнути якості вищої освіти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Інноваційні педагогічні технології : посібник / За ред. О. І. Огієнко; Авт. кол.: О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Ю. С. Красильник, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, К. В. Годлевська, Ю. М. Кобюк. К., 2015. 314 с.

2. Масалов Д. М. Структура і зміст самостійної творчої діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки.* 2017. №2 (14). С. 187–190. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2017/2/32.Pdf> (дата звернення: 22.02.2024).

3. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с. : іл.

4. Освітні технології: навч.-метод. посіб./ О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за ред. О. М. Пехоти. Київ: А. С. К., 2004. 256 с.

5. Сотська Г. І., Кузьменко Г. В. Методологічні аспекти підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Journal «ScienceRise: Pedagogical Education».* №2 (29) 2019. С. 17–21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/techped_2019_2_5 (дата звернення: 10.03.2024).

6. Тинний В. І. Формування готовності майбутніх фахівців економічних спеціальностей до самоосвітньої діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Київ, 2015. 20 с.

7. Труханенко Г. М. Формування інформаційної компетентності вчителів ліцеїв природничо-наукового профілю засобами інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Черкаси. 2015. 20 с.

8. Gibbs, G. *Assessing Student Centered Courses.* AMEE Guide. 1995. № 20.

9. Harden, R. M., Grosby, I. *The good teacher is more than a Lecturer – the twelve roles of the teacher.* *Medical Teacher.* 2000. № 22 (4).